

Designing a Model of Knowledge-based Social Networks in Iranian University Libraries

Mehran Faridi

M.A. in Information Science, Razi University, Kermanshah, Iran. Email: Faridimehran51@gmail.com

Amin Zare

Associate Professor, Department of Information Science, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran. (Corresponding Author), Email: a.zare@razi.ac.ir

Soleiman Shafiei

Ph.D. in Information Science, Head of UAST of Kermanshah province, Kermanshah, Iran. Email: sshafee54@yahoo.com

Received: 2024-09-23	Revised: 2025-01-18	Accepted: 2025-05-07	Published: 2025-05-07
Citation: Faridi, M., Zare, A., & Shafi, S. (2025). Designing a Model of Knowledge-based Social Networks in Iranian University Libraries. <i>Library and Information Science Research</i> . 15(1), 77-92. Doi: 10.22067/infosci.2025.88405.1209			

Abstract

Introduction: Social networks in libraries, particularly within academic and university settings, have emerged as a powerful medium for facilitating communication among faculty members, students, librarians, and other stakeholders. What distinguishes the contemporary era from previous periods is the centrality of knowledge—both for individuals and organizations. Success, whether at the individual or institutional level, is increasingly contingent upon the effective acquisition, management, and dissemination of knowledge. Consequently, advancement and development are contingent upon leveraging key instruments of knowledge and wisdom, among which knowledge management has become a critical mechanism for enhancing organizational and societal efficiency. Knowledge management encompasses the systematic processes of collecting, organizing, and disseminating knowledge across an institution. Among the most impactful tools for knowledge management in modern organizations is the development of social networks, a phenomenon that has gained prominence following the rise of digital platforms. In academic libraries, these networks serve as dynamic spaces for collaboration, resource-sharing, and intellectual exchange, thereby reinforcing their role as vital hubs of scholarly engagement. Existing studies suggest that social networks in libraries, particularly academic libraries, present numerous challenges and opportunities for utilization. The current research is designed as an investigative and responsive study addressing the issues and complexities associated with networks in academic libraries. Literature indicates that limited research has been conducted on knowledge-based social networks and their role in organizational knowledge management within academic library settings. In fact, this study represents one of the pioneering works on knowledge-based social networks in Iranian academic libraries, contributing to an emerging and innovative area of research.

Methodology: Existing studies suggest that social networks in libraries, particularly academic libraries, present numerous challenges and opportunities for utilization. The current research is designed as an investigative and responsive study addressing the issues and complexities associated with networks in academic libraries. Literature indicates that limited research has been conducted on knowledge-based social networks and their role in organizational

knowledge management within academic library settings. In fact, this study represents one of the pioneering works on knowledge-based social networks in Iranian academic libraries, contributing to an emerging and innovative area of research. The sample size for this study was determined based on the population size table and the Krejcie and Morgan (1970) sampling formula, resulting in the selection of 55 participants through a proportional stratified random sampling method. Data were collected using a researcher-developed questionnaire, designed as a 5-point Likert scale and administered electronically. Prior to distribution, the questionnaire's validity was assessed and confirmed by a panel of five professors in Information Science and Knowledge at Razi University. To ensure the reliability of the data collection instrument, Cronbach's alpha coefficient was computed, yielding an acceptable level of internal consistency. The collected data were analyzed using both descriptive and inferential statistical methods.

Findings: The research findings revealed that among the components of knowledge-based social networks—structural, technical, content, and educational dimensions—along with organizational culture as a mediating variable, hierarchical regression analysis was conducted. Upon entering the structural dimension into the model, the overall model accounted for 25% of the variance in knowledge-based social networks. With the subsequent inclusion of content, educational, and technical dimensions, the final model explained 35% of the variance. Additionally, the results demonstrated that structural dimensions significantly influence knowledge-based social networks in Iranian university libraries. The findings of this study suggest the existence of a robust technical infrastructure (network) within the organization, designed to facilitate knowledge sharing, information organization, and professional networking. This structure serves multiple functions, including fostering interpersonal connections, cultivating an engaged audience, enabling reciprocal followership, promoting citation and dissemination of content, and facilitating collaborative workflows among employees. Additionally, it enhances initiative, creativity, and collective intelligence within the organization, extending beyond mere knowledge documentation. Furthermore, the network strengthens employee participation by encouraging brainstorming and the generation of innovative ideas while providing a structured platform for question-and-answer exchanges. Its overarching purpose is to effectively manage network functionalities, systematically organize and archive knowledge, and ensure its accessibility to relevant stakeholders.

Discussion and Conclusion: The results of the present study demonstrate that the proposed model for designing knowledge-based social networks in Iranian academic libraries incorporates four key dimensions—structural, content, educational, and technical—mediated by organizational culture, which also exerts a direct influence on the final model. Consequently, beyond traditional dimensions, the design of such networks must account for organizational culture as well as social and human factors. By integrating these elements, the resulting model can effectively enhance individual employee knowledge and, by extension, organizational knowledge.

Originality: Given the growing emphasis on establishing knowledge-based societies and the central role of universities in this endeavor, the development of a structured model for knowledge-based social networks in academic libraries represents a novel and significant contribution to the field.

Keywords: knowledge management, social networks, knowledge-oriented social network, university library.

طراحی مدل شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران

مهران فریدی ^{1b}

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.
Faridimehran51@gmail.com

امین زارع ^{1b}

دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. (نویسنده مسئول). a.zare@razi.ac.ir

سلیمان شفیعی ^{1b}

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، رئیس دانشگاه جامع علمی کاربردی استان کرمانشاه، کرمانشاه، ایران. sshafee54@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۰۲	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۲۹	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۱۷	تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۲/۱۷
استناد: فریدی، مهران؛ زارع، امین؛ و شفیعی، سلیمان (۱۴۰۴). طراحی مدل شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران، پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۵(۱)، ۹۲-۷۷. doi: 10.22067/infosci.2025.88405.1209			

چکیده

مقدمه و اهداف: شبکه‌های اجتماعی در کتابخانه‌ها به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی به‌عنوان نمونه‌ای جدید و قدرتمندی از ارتباطات میان استادان، کتابداران و کاربران به‌حساب می‌آید. این پژوهش درصدد برآمد تا مدل مطلوب شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور را در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران طراحی نماید.

روش: روش تحقیق از نظر هدف، کاربردی است که با روش پیمایشی از نوع طرح‌های همبستگی و مدل تحلیل مسیر و الگوی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری در این پژوهش شامل تعداد ۶۵ نفر (اعم از مدیر و کتابدار) در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران در نظر گرفته شد. در این پژوهش جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمارهای توصیفی و استنباطی استفاده گردید.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که از میان مؤلفه‌های شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور (بعد ساختاری، فنی، محتوایی، آموزشی) و فرهنگ‌سازمانی به‌عنوان متغیر میانجی، با تحلیل رگرسیون سلسله‌مراتبی تحلیل شدند. وقتی ابعاد ساختاری وارد مدل شد، مدل کلی ۲۵ درصد شبکه اجتماعی دانش‌محور را تبیین کرد، با اضافه شدن ابعاد محتوایی، آموزش و فنی مدل نهایی به ۳۵ درصد رسید.

نتیجه: نتایج یافته‌ها حاکی از آن بود که باتوجه به معنادار بودن اکثر مؤلفه‌ها (اعم از ساختاری، محتوایی، فرهنگی و فنی) در این پژوهش لازم است در گسترش و پیاده‌سازی این شبکه در سازمان به این مؤلفه‌ها توجه ویژه‌ای شود و ضعف ابعاد دیگر را با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و درس‌گروهی‌ها حل کند.

اصالت: با توجه به تأکیدی که امروزه بر تحقق جوامع دانش‌بنیان صورت گرفته است و نظر به نقش محوری دانشگاه‌ها در این فرایند، به نظر می‌رسد طراحی مدل شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی، از اصالت و اهمیت برخوردار است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت دانش، شبکه‌های اجتماعی، شبکه اجتماعی دانش‌محور، کتابخانه دانشگاهی.

مقدمه

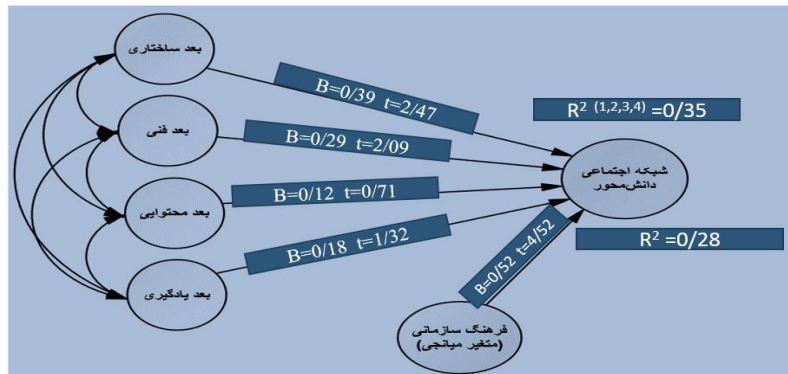
آنچه عصر حاضر را از سایر دوران متمایز می‌سازد؛ دانشی شدن سازمان‌ها، جوامع و انسان‌هاست (Drucker, 2006). کشورهای موفق، کشورهای صاحب دانش‌اند و سازمان‌های موفق سازمان‌هایی هستند که از کارکنان دانشی برخوردارند. از این رو برای توسعه و پیشرفت راهی به جز مجهز شدن به سلاح دانش و دانائی نیست و در این میان «مدیریت دانش» ابزاری کارآمد برای جوامع و سازمان‌ها است که شکل گرفته است (Vakili & Reyhaneh, 2018) مدیریت دانش فرآیندی است که دانش‌های شما را گردآوری می‌کند، نظم می‌بخشد و در کل سازمان اشاعه می‌دهد یا به اشتراک می‌گذارد. یکی از ابزارهای مؤثر جهت مدیریت دانش در سازمان‌ها شکل‌گیری شبکه‌های اجتماعی هستند، پس با ظهور فضای مجازی کره جدیدی به جهان اضافه شد. دنیای مجازی یا قاره ششم قاره‌ای است که همه ساکنین پنج قاره دیگر ساکنان آن هستند. علم و انتقال اطلاعات و گسترش ارتباطات به سمتی می‌رود آن‌هایی که در پنج قاره نیت هرگونه فعالیتی (علمی، سیاسی، اقتصادی و...) را دارند باید در قاره ششم سهمی برای خود در نظر بگیرند (Akbari Tabar, 2013). بخشی از این دنیای مجازی شبکه اجتماعی مجازی هستند، شبکه اجتماعی به مجموعه‌ای از افراد که به صورت گروهی با همدیگر ارتباط داشته‌اند و مواردی مثل اطلاعات نیازمندی‌ها، فعالیت‌ها، افکار خود را به اشتراک می‌گذارند از قبیل: فیس‌بوک ۱، ایکس ۲، اینستاگرام ۳، یوتیوب ۴، تلگرام ۵ و واتس‌آپ ۶ و همانند آن است (Akbari Tabar, 2013). یکی از انواع شبکه‌های اجتماعی، شبکه اجتماعی دانش‌محور است. هدف این دسته از شبکه‌های اجتماعی؛ گردآوری، سازمان‌دهی، طبقه‌بندی و اشاعه اطلاعات مناسب، به فرد/ واحد مناسب در زمان مناسب از برتری‌های این شبکه اجتماعی است. شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده در سازمان‌ها و نهادها به دودسته تقسیم می‌شود: ۱. شبکه اجتماعی خصوصی، ۲. شبکه اجتماعی عمومی (Saber et al., 2019). باتوجه به اینکه شبکه اجتماعی دانش‌محور در سازمان اهمیت دارد پس باید فرهنگ‌سازمانی قوی در سازمان باشد. فرهنگ‌سازمانی به‌گونه‌ای به مجموعه رفتارها و ارزش‌ها و باورها و فرضیات ذهنی مشترک افراد در سازمان که طرز رفتار را در محل کار هدایت می‌کند کمک می‌کند (Asgarian, 2009) و افکار ذهنی‌شان را که در جهت قدرت دادن و به جلو بردن خود سازمان کمک می‌کند به سازمان منتقل کنند و یا به اشتراک بگذارند. کتابخانه‌های دانشگاهی جزء سازمان دانش‌محور هستند و دانش در این سازمان اهمیت زیادی دارد و منبع راهبردی جهت تصمیمات سازمانی و انجام فعالیت‌های روزمره کارکنان است. کتابخانه‌های دانشگاهی نیز همواره

-
1. Facebook
 2. X
 3. Instagram
 4. Youtube
 5. Telegram
 6. WhatsApp

در استفاده از فناوری‌های جدید و تجهیزات پیشرفته و ایجاد فضای بهتر و راحت‌تر پیشرو بوده و هستند. بررسی‌ها حکایت از آن دارد شبکه‌های اجتماعی در کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی با مسائل متعددی مواجه هستند. شبکه‌های اجتماعی در سازمان در کنار مزایای که دارند معایب و پیامدهای منفی را نیز به‌دنبال دارد و هنوز اصلاح نشده است از جمله: ۱. افزایش زمان دسترسی به اطلاعات موردنیاز، ۲. انتخاب تصمیمات نامناسب به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات بروز و مرتبط، و ۳. شکل‌گیری و ترویج سریع اطلاعات کذب و اشتباه و... است (Hasanabadi & Mosavi, 2019). با این وجود که منابع زیادی در کتابخانه دانشگاهی وجود دارد، اما به‌صورت مناسب پالایش، سازمان‌دهی، طبقه‌بندی نشده است؛ بنابراین احتمالاً دسترسی به این اطلاعاتی که مدیریت مناسبی ندارد و بیشتر جنبه غیررسمی را دارد سخت است. در حال حاضر بسیاری از شرکت‌ها، سرمایه‌گذاری زیادی روی راه‌حل‌های مدیریت دانش و طراحی سازوکارهای متنوع باهدف مستندسازی اسناد موجود و تشویق به ثبت دانش ضمنی کرده‌اند. با این حال هرچند نظام‌های طراحی شده در ثبت مستندات و دانش موفق عمل کرده‌اند، اما افراد به همان اندازه که در ثبت خوب عمل می‌کنند در جستجو و دسترسی به اطلاعات موجود و به‌کارگیری آن‌ها خوب عمل نمی‌کنند. این جایی است که به‌کارگیری رویکرد شبکه‌های دانشی در مدیریت دانش نمود پیدا می‌کند. گاهی مستندات و دانش‌های موجود پاسخگوی نیاز افراد جهت حل مسائل و مشکلات نیست، بلکه آن‌ها نیازمند فضایی هستند که امکان پرسش و پاسخ عمیق وجود داشته باشد و تمامی اعضا سازمان در آن مشارکت نمایند. در این صورت تجمیع اطلاعات پراکنده افراد مختلف، بسته اطلاعاتی ارزشمندی برای پرسش‌کننده ایجاد می‌کند (Zaree, 2015). پس برای شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌ها به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی توجه به ابعاد ساختاری، محتوایی، فنی، فرهنگی اهمیت دارد.

پژوهش حاضر در راستای بررسی و پاسخگویی به مسائل و مشکلات شبکه‌های اجتماعی که در کتابخانه‌های دانشگاهی شکل گرفته است. بررسی‌ها حکایت از آن دارد که پژوهش‌های کمی در ارتباط با شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور و نقش آن‌ها در مدیریت دانش سازمانی در کتابخانه‌های دانشگاهی انجام شده است. در حقیقت پژوهش حاضر به‌عنوان یکی از کارهای جدید و نو در رابطه با شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران است که باید شکل بگیرد. هدف پژوهش حاضر آن است تا در مرحله اول شبکه اجتماعی دانش‌محور را از چهار بُعد ۱. ساختاری (ناظر بر الگوهای ساختاری شبکه‌ها)، ۲. محتوایی (ناظر بر مندرجات و محتوای شبکه‌ها)، ۳. فرهنگی (ناظر بر الزامات فرهنگی و اجتماعی مرتبط با شبکه‌ها) و ۴. فنی (ناظر بر مسائل فناورانه) بررسی نماید. در مرحله دوم نقش متغیر میانجی فرهنگ‌سازمانی بر روابط متغیرها از دیدگاه مدیران و استادان و کارکنان کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران مورد سنجش قرار دهد و در مرحله سوم بر مبنای آن مدلی برای شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور ارائه نماید. هدف نهایی ارائه مدلی برای تشکیل شبکه اجتماعی دانش‌محور است. این مراحل برای

دستیابی به اهداف مورد نظر پژوهش یعنی طراحی و نیل به مدل شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران، انجام شد. مدل مفهومی پژوهش در شکل (۱) مشاهده می‌شود.

شکل ۱. مدل پیشنهادی ابعاد ساختاری، محتوایی، آموزشی و فنی بر متغیر فرهنگ‌سازمانی و شبکه اجتماعی دانش‌محور

پیشینه

با بررسی به عمل آمده متون مختلف و جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی مشخص شد که در زمینه شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی پژوهش‌های اندکی صورت گرفته است. با وجود این، نظر به پژوهش‌های تقریباً مرتبط با موضوع پژوهش حاضر در حوزه‌های دیگر، به برخی از آثار منتشر شده در این زمینه در داخل و خارج از کشور اشاره می‌شود.

مرادویسی و همکاران (Moradveisi et al., 2022) در پژوهش خود ضمن بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران دریافتند که ابعاد جستجوی اطلاعات و انتشار و اشتراک اطلاعات از مهم‌ترین مزایای استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی است. یافته‌های جاچاک و کوماری (Jachak & Kumari, 2022) نشان داد که دانش‌آموزان از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند و زمان قابل توجهی را صرف آن می‌کنند. هاشمی و همکاران (Hashmi et al., 2021) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری درک شده تأثیر قابل توجهی بر قصد به اشتراک گذاشتن دانش دارند. افراسیابی و همکاران (Afrasiabi et al., 2019) در پژوهش خود دریافتند که رویکرد اکثریت دانشجویان، تنها اشتراک‌گذاری مطالب دیگران است. نتایج پژوهش صادقی (Sadeghi, 2019) نشان داد که بین ابعاد ساختاری با به دست آوردن دانش، به کار بردن دانش، یادگیری (آموزش) دانش، تسهیم و مبادله دانش، ارزیابی دانش، ایجاد و تثبیت دانش و استفاده بهینه از دانش رابطه معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش داستانی (Dastani, 2019) در پژوهشی خود به بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در مدیریت دانش دانشگاه‌های علوم پزشکی نشان داد استفاده از شبکه‌های اجتماعی در ارتقای دانش کاربران مؤثر است و عوامل

علاقه‌مندی به اشتراک‌گذاری دانش در شبکه‌های اجتماعی مهمترین گزینه در ارتقای دانش افراد محسوب می‌شود. کولان و ژاندزا (Kolan & Dzandza, 2018) در پژوهش خود به بررسی تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های غنا پرداختند. نتایج آنان نشان داد که تعدادی از دانش‌آموزان به شبکه‌های اجتماعی اعتیاد دارند؛ و این امر علی‌رغم اهمیت آن در زندگی تحصیلی دانشجویان مانند انتشار دانش، بحث‌های گروهی و ایجاد روابط از طریق این سایت‌ها، برای زندگی تحصیلی آن‌ها مضر است. امادی و ایوا (Amadi & Ewa, 2018) در پژوهشی خود به بررسی شبکه‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانشجویان در نیجریه پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که اکثر دانشجویان دانشگاه‌های نیجریه بر این باورند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر عملکرد دانشجویان تأثیر منفی می‌گذارد. بزرگی و امینی (Bozorgi & Amini, 2015) به این نتیجه رسیدند که کتابداران کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران کمتر از شبکه‌های اجتماعی به صورت کاربردی استفاده می‌کنند و استفاده از شبکه‌های اجتماعی باعث ارتقا علمی و ارتقا شغلی کتابداران نشده است. اناری و همکاران (Anari et al., 2013)، در پژوهش خود در رابطه با بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان دریافتند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش روبه پایین است. نقی‌پور و همکاران (Naghypour et al., 2008) در پژوهش خود ضمن بررسی وضعیت فرهنگ‌سازمانی و ساختار سازمانی در ارتباط با به‌کارگیری مدیریت دانش در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه علوم پزشکی به این نتیجه رسیدند که کتابداران و مسئولان کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در اشتراک دانش و به‌کارگیری مدیریت دانش از تمایل و گرایش مطلوبی برخوردار بوده و بدین لحاظ دارای فرهنگ‌سازمانی مناسب هستند. جمع‌بندی پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌تواند در ارتقای دانش افراد و به‌تبع آن دانش سازمان مؤثر باشد. از این‌رو مسئولان امر باید ساختارهای مناسب و بسترهای لازم دیگر را برای به‌کارگیری مدیریت دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران فراهم کنند.

روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر روش‌شناسی کمی و از لحاظ هدف کاربردی و طبقه‌بندی برحسب روش نیز روش تحقیق پیمایشی از نوع طرح‌های همبستگی و مدل تحلیل مسیر و الگوی معادلات ساختاری است. با بررسی جامعه آماری مشخص شد جامعه آماری شامل تمامی کتابخانه‌های مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه‌های ایران (شامل: کتابداران، مدیران و معاونین) به صورت نمونه منطقه ۵ (شامل: کردستان، کرمانشاه، ایلام، لرستان، همدان) است که به ترتیب ۶۵ نفر مدیران و کارکنان شناسایی شدند. در این پژوهش از نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی نسبی (درصدی) استفاده شد. حجم نمونه در این پژوهش حاضر براساس جدول اندازه جامعه و نمونه کرجسی و مورگان نمونه ۵۵ نفری به صورت طبقه‌ای

تصادفی نسبتی برای پاسخگویی به پرسش‌نامه انتخاب شده است. ابزار اندازه‌گیری داده‌ها، پرسش‌نامه محقق‌ساخته است. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه الکترونیکی محقق‌ساخته و در قالب طیف ۵ ارزشی لیکرت استفاده شد. بدین منظور پس از تأیید شدن پایایی و روایی پرسش‌نامه توسط ۵ نفر از اساتید علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه رازی از پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده گردید و سپس به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام شد. پایایی ابزار گردآوری داده‌ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ اندازه‌گیری شد که آلفای محاسبه‌شده برای هرکدام از ابعاد در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱. ضرایب آلفای کرونباخ پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور

متغیر	تعداد سؤالات	آلفای کرونباخ (α)
ساختاری	۷	۰/۶۸۷
محتوایی	۶	۰/۶۷۶
آموزشی	۴	۰/۷۳۵
فنی	۱۵	۰/۹۰۹
شبکه اجتماعی دانش‌محور	۳۲	۰/۹۱۷
فرهنگ‌سازمانی	۴	۰/۸۲۸

یافته‌ها

برای تعیین توزیع جامعه (نرمال بودن داده‌ها) از آزمون ضریب چولگی و کشیدگی استفاده شد، در آزمون‌های انجام‌شده سطح $P < 0/05$ معنی‌دار در نظر گرفته شد، که نتایج حاکی از نرمال بودن توزیع بود؛ یعنی برای نرمال بودن توزیع باید مقدار بالای این سطح باشد.

جدول ۲. یافته‌های جمعیت‌شناختی

سن	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۲۰ تا ۳۰ سال	۸	۱۴/۵	۱۴/۵
۳۱ تا ۴۰ سال	۱۵	۲۷/۳	۴۱/۸
۴۱ تا ۵۰ سال	۲۵	۴۵/۵	۸۷/۳
۵۱ و بالاتر	۷	۱۲/۷	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-
سن	M	SD	حداقل (حداکثر)
	۴۲/۴۱	۴/۱۸	۲۰ (۵۳)

جنسیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
مرد	۲۱	۳۸/۲	۳۸/۲
زن	۳۴	۶۱/۸	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-
تحصیلات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کارشناسی	۱۳	۲۳/۶	۲۳/۶
کارشناسی‌ارشد	۳۷	۶۷/۳	۹۰/۹
دکتری	۵	۹/۱	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-
رشته تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
علم اطلاعات و دانش‌شناسی	۴۲	۷۶/۴	۷۶/۴
سایر	۱۳	۲۳/۶	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-
وضعیت شغلی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کارشناس کتابخانه	۴۴	۸۰	۸۰
مدیر کتابخانه	۸	۱۴/۵	۹۴/۵
استاد دانشگاه	۳	۵/۵	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-
سابقه شغلی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
کمتر از ۱۰ سال	۸	۱۴/۵	۱۴/۵
۱۰ سال و بیشتر	۴۷	۸۵/۵	۱۰۰
کل	۵۵	۱۰۰	-

همان‌طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود از بین افراد شرکت‌کننده در پژوهش ۱۴/۵ درصد (۸ نفر) در گستره سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۲۷/۳ درصد (۱۵ نفر) در گستره سنی ۳۱ تا ۴۰ سال، ۴۵/۵ درصد (۲۵ نفر) در گستره سنی ۴۱ تا ۵۰ سال و ۱۲/۷ درصد (۷ نفر) در گستره سنی بالاتر از ۵۱ بودند. همچنین از بین شرکت‌کننده در پژوهش ۳۸/۲ درصد (۲۱ نفر) مرد و ۶۱/۸ درصد (۳۴ نفر) زن بودند. با توجه به جدول (۲)، ۲۳/۶ درصد (۱۳ نفر) دارای تحصیلات کارشناسی، ۶۷/۳ درصد (۳۷ نفر) کارشناسی ارشد و ۹/۱ (۵ نفر) دارای تحصیلات دکتری بودند. همچنین ۷۶/۴ درصد (۴۲ نفر) در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و ۲۳/۶ درصد (۱۳ نفر) در سایر رشته‌ها تحصیل کرده بودند.

همان‌طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود ۸۰ درصد (۴۴ نفر) کارشناس کتابخانه، ۱۴/۵ درصد (۸ نفر) مدیر کتابخانه و ۵/۵ درصد (۳ نفر) استاد دانشگاه بودند.

در نهایت نیز ۱۴/۵ درصد (۸ نفر) کمتر از ۱۰ سال سابقه داشتند و ۸۵/۵ درصد (۴۷ نفر) بیشتر از ۱۰ سال سابقه داشتند.

پس از ارزیابی الگوی پیشنهادی، یافته‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش (۵ فرضیه مستقیم) به شرح زیر ارائه شده‌اند.

الگوی پیشنهادی طراحی مدل رگرسیونی شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران برآورده شده است.

باتوجه به مقادیر ضرایب رگرسیونی که در جدول (۳) ذکر شده است، این فرضیه مورد تأیید قرار گرفت و الگوی اصلاح‌شده دارای ارزش مطلوبی با داده‌ها است؛ بنابراین فرضیه کلی و اصلی پژوهش حاضر مورد تأیید قرار گرفت.

یافته‌های مربوط به فرضیه‌های مستقیم

فرضیه ۱. بُعد ساختاری بر شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. بر طبق جدول (۳) ضریب مسیر بُعد ساختاری بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، مثبت و معنی‌دار است ($\beta = 0/39, P \leq 0/05$). این یافته، فرضیه اول پژوهش حاضر را تأیید می‌کند.

فرضیه ۲. بُعد محتوایی بر شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. بر طبق جدول ۳ ضریب مسیر بُعد محتوایی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، معنی‌دار نیست ($\beta = 0/12, P \geq 0/05$). این یافته، فرضیه دوم پژوهش حاضر را تأیید نمی‌کند.

فرضیه ۳. بُعد آموزشی بر شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. بر طبق جدول ۳ ضریب مسیر بُعد آموزشی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، معنی‌دار نیست ($\beta = 0/18, P \geq 0/05$). این یافته، فرضیه سوم پژوهش حاضر را تأیید نمی‌کند.

فرضیه ۴. بُعد فنی بر شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. بر طبق جدول ۳ ضریب مسیر بُعد محتوایی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، مثبت و معنی‌دار است ($\beta = 0/29, P \leq 0/05$). این یافته، فرضیه چهارم پژوهش حاضر را تأیید می‌کند.

فرضیه ۵. فرهنگ‌سازمانی بر شکل‌گیری شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. بر طبق جدول ۳ ضریب مسیر فرهنگ‌سازمانی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، مثبت و معنی‌دار است ($\beta = 0/52, P \leq 0/001$). این یافته، فرضیه پنجم پژوهش حاضر را تأیید می‌کند.

جدول ۳. خلاصه مدل رگرسیونی سلسله مراتبی به‌همراه ضریب آن در مؤلفه‌های شبکه اجتماعی دانش‌محور و فرهنگ‌سازمانی

متغیر	R	R2	Rdj	SD	دوربین - واتسون
ساختاری	۰/۵۰۸	۰/۲۵۸	۰/۲۴۴	۱/۵۹	۱/۶۶۹
محتوایی	۰/۵۳۱	۰/۲۸۲	۰/۲۵۵	۱/۵۸	
آموزشی	۰/۵۴۴	۰/۲۹۶	۰/۲۵۵	۱/۵۸	
فنی	۰/۵۹۴	۰/۳۵۳	۱/۵۳	۱/۵۳	
ANOVA	مدل	SS	DF	MS	F (P)
	رگرسیون	۴۶/۷۵۱	۱	۴۶/۷۵۱	۱۸/۴۰۹ ($\leq 0/001$)
۱	باقیمانده	۱۳۴/۵۹۵	۵۳	۲/۵۴۰	
کل		۱۸۱/۳۴۵	۵۴	-	
	رگرسیون	۵۱/۲۰۶	۲	۲۵/۶۰۳	۱۰/۲۳۰ ($\leq 0/001$)
۲	باقیمانده	۱۳۰/۱۳۹	۵۲	۲/۵۰۳	
کل		۱۸۱/۳۴۵	۵۴	-	
	رگرسیون	۵۳/۷۶۱	۳	۱۷/۹۲۰	۷/۱۶۳ ($\leq 0/001$)
۳	باقیمانده	۱۲۷/۵۸۵	۵۱	۲/۵۰۲	
کل		۱۸۱/۳۴۵	۵۴	-	
	رگرسیون	۶۴/۰۸۹	۴	۱۶/۰۲۲	۶/۸۳۲ ($\leq 0/001$)
۴	باقیمانده	۱۱۷/۲۵۶	۵۰	۲/۳۴۵	
کل		۱۸۱/۳۴۵	۵۴	-	

همان‌گونه که در جدول (۳) نشان داده شده است پس از اجرای رگرسیون سلسله‌مراتبی، مقدار R2 به‌دست‌آمده نشان داد که ۳۵ درصد از واریانس کل شبکه اجتماعی دانش‌محور توسط متغیرهای واردشده در مدل (بعد ساختاری، بعد محتوایی، بعد آموزشی و بعد فنی)، تبیین شده است. تحلیل واریانس روی همین مدل نیز حاکی از معنی‌داری مدل کلی بود: $(F(4, 54) = 6/832, P \leq 0/001)$. مقدار دوربین واتسون نیز برابر با ۱/۶۶ است که بیان‌کننده استقلال متغیرها از یکدیگر می‌باشند.

جدول ۴. نتایج رگرسیون سلسله مراتبی در مورد متغیرهای پیش‌بین و ملاک

متغیرهای پیش‌بین	B	Std	β	t	P	آماره تحمل	VIF
عدد ثابت	۳/۹۰۵	۲/۸۹۰	-	۱/۳۵۱	۰/۱۸۳	-	-
ساختاری	۰/۳۰۲	۰/۱۲۲	۰/۳۹۲	۲/۴۷۳	$P \leq 0/05$	۰/۵۱۶	۱/۹۳۸
محتوایی	۰/۰۹۳	۰/۱۳۰	۰/۱۲۳	۰/۷۱۴	۰/۴۷۹	۰/۴۳۳	۲/۳۰۹
آموزشی	۰/۱۸۷	۰/۱۴۲	۰/۱۸۴	۱/۳۲۳	۰/۱۹۲	۰/۶۷۰	۱/۴۹۴
فنی	۰/۰۸۱	۰/۰۳۹	۰/۲۹۴	۲/۰۹۹	$P \leq 0/05$	۰/۶۵۹	۱/۵۱۶

برای تعیین تأثیر هر یک از ابعاد ساختاری، محتوایی، آموزشی و فنی به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین و شبکه اجتماعی دانش‌محور به‌عنوان متغیر ملاک، با تحلیل رگرسیون سلسله‌مراتبی تحلیل شدند. نتایج جدول (۴) نشان می‌دهد که وقتی ابعاد ساختاری وارد مدل شد، مدل کلی ۲۵ درصد شبکه اجتماعی دانش‌محور را تبیین کرد، با اضافه شدن ابعاد محتوایی، آموزش و فنی مدل نهایی به ۳۵ درصد رسید. با توجه به مقادیر بتا بُعد ساختاری بر شبکه اجتماعی دانش‌محور (Beta=۰/۳۹۲) و بُعد فنی بر شبکه اجتماعی دانش‌محور (Beta=۰/۲۹۴) اثر مثبت و مستقیمی دارند. همچنین مقادیر آماره تحمل برای همه متغیرهای پیش‌بین پژوهش از ۰/۱ بزرگ‌تر و مقادیر آماره عامل افزایش واریانس نیز برای همه آن‌ها از ۱۰ کوچک‌تر است؛ بنابراین در این پژوهش هم خطی چندگانه مشاهده نشد.

جدول ۵. خلاصه مدل رگرسیونی سلسله‌مراتبی به‌همراه ضریب آن در متغیرهای فرهنگ سازمان با شبکه

اجتماعی دانش‌محور

متغیر	R	R2	Rdj	SD	دوربین - واتسون
فرهنگ‌سازمانی	۰/۵۲۸	۰/۲۷۹	۰/۲۶۵	۹/۲۹۶	۲/۲۳۷
ANOVA	مدل	SS	DF	MS	F (P)
	رگرسیون	۱۷۶۹/۵۰۳	۱	۱۷۶۹/۵۰۳	۲۰/۴۷۳ (≤۰/۰۰۱)
۱	باقیمانده	۴۵۸۰/۹۳۳	۵۳	۸۶/۴۳۳	
	کل	۶۳۵۰/۴۳۶	۵۴	-	

همان‌گونه که در جدول (۵) نشان داده شده است پس از اجرای رگرسیون سلسله‌مراتبی، مقدار R2 به‌دست‌آمده نشان داد که ۲۸ درصد از واریانس کل شبکه اجتماعی دانش‌محور توسط فرهنگ‌سازمانی تبیین گردیده است. تحلیل واریانس روی همین مدل نیز حاکی از معنی‌داری مدل کلی بود: (P≤۰/۰۰۱). مقدار دوربین- واتسون نیز برابر با ۲/۲۳۷ است که بیان‌کننده استقلال متغیرها از یکدیگر می‌باشند.

جدول ۶. نتایج رگرسیون سلسله‌مراتبی در مورد متغیرهای فرهنگ‌سازمانی و شبکه اجتماعی دانش‌محور

متغیرهای پیش‌بین	B	Std	β	t	P	آماره تحمل	VIF
عدد ثابت	۸۱/۳۳۳	۱۲/۰۰۳	-	۶/۷۷۶	P≤۰/۰۰۱	-	-
فرهنگ‌سازمانی	۳/۱۲۴	۰/۶۹۰	۰/۵۲۸	۴/۵۲۵	P≤۰/۰۰۱	۱	۱

برای تعیین تأثیر فرهنگ‌سازمانی به‌عنوان متغیر میانجی و شبکه اجتماعی دانش‌محور به‌عنوان متغیر ملاک، از تحلیل رگرسیون سلسله‌مراتبی استفاده شد. نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد که وقتی متغیر فرهنگ‌سازمانی وارد مدل شد، مدل کلی ۲۸ درصد از شبکه اجتماعی دانش‌محور را تبیین کرد، مقادیر بتا فرهنگ‌سازمانی بر شبکه اجتماعی دانش‌محور (Beta=۰/۵۲۸) اثر مثبت و مستقیمی دارند.

همچنین مقادیر آماره تحمل برای همه متغیرهای پیش‌بین پژوهش از ۰/۱ بزرگ‌تر و مقادیر آماره عامل افزایش واریانس نیز برای همه آن‌ها از ۱۰ کوچک‌تر است؛ بنابراین در این پژوهش هم‌خطی چندگانه مشاهده نشد.

یافته‌های این پژوهش نشان داد مسیر مستقیم بُعد ساختاری و فنی به شبکه اجتماعی دانش‌محور معنی‌دار شده است ($P \leq 0/05$) که این ابعاد ۳۵ درصد از واریانس شبکه اجتماعی دانش‌محور را تبیین کرده‌اند. همچنین مسیر مستقیم فرهنگ‌سازمانی به شبکه اجتماعی دانش‌محور نیز معنی‌دار شده است ($P \leq 0/001$) که فرهنگ‌سازمانی ۲۸ درصد از واریانس شبکه اجتماعی دانش‌محور را تبیین می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های مربوط به فرضیه نخست نشان داد ابعاد ساختاری بر شبکه اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاه‌های ایران اثرگذار است. وجود ابعاد ساختاری و زیرساخت قدرتمند (کارشناسان متخصص و وجود چارت سازمانی استاندارد و آیین‌نامه و شیوه‌نامه مناسب و فناوری بروزشده) در سازمان، هم می‌تواند در مدیریت و سازماندهی اداری و ارتقا دادن کار تیمی و اشتراک و تسهیم دانش در سازمان نقش مؤثری داشته باشد و هم می‌تواند کل سازمان را در به دست آوردن دانش جدید و بروزشده و استفاده ارزشمند از شبکه یاری برساند. احتمالاً هرچه زیرساخت‌های ساختار سازمان قوی‌تر باشد ذخیره‌سازی دانش، سازمان‌دهی دانش و اشتراک دانش قوی‌تر است، نتایج پژوهش حاضر با نتایج صادقی (Sadeghi, 2019) همسو بود. یافته‌های مربوط به فرضیه دوم نشان داد که ضریب مسیر بُعد محتوایی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، معنی‌دار نیست. با توجه به این یافته، فرضیه دوم پژوهش تأیید نشد. آنچه یافته‌ها نشان می‌دهد ممکن است در ابعاد محتوایی اگر دانش و محتوای آن در راستای اهداف سازمانی نباشد؛ یعنی دانش روزآمد و جدید نیست و قدیمی و منسوخ است و کارایی ندارد این احتمالاً می‌تواند دلیلی باشد که خواننده علاقه‌ای به خواندن مطالب تکراری نداشته باشد و نباید سعی کرد با تکرار کلمات و عبارت مطالب را در ذهن مخاطبان گنجانده؛ زیرا عدم‌اعتبار و عدم‌اعتماد به دانش باعث فقدان اشتراک‌گذاری دانش در این شبکه‌های اجتماعی می‌شود. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش داستانی و همکاران (Dastani et al., 2019) در رابطه با بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در مدیریت دانش در میان دانش‌آموختگان علم اطلاعات دانشگاه خراسان همسو است. یافته‌های پژوهش‌های مورد اشاره نیز حاکی از اثرگذاری شبکه‌های اجتماعی مجازی بر ارتقای دانش فردی و به تبع آن دانش سازمانی بود. نتایج مذکور نشان داد که فقدان اعتبار اسنادهای علمی منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی و عدم‌اعتماد به اشتراک‌گذاری دانش در شبکه‌های اجتماعی از نکات منفی استفاده از آن‌ها در اشتراک‌گذاری دانش است. تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه سوم نشان داد که ضریب مسیر بُعد آموزشی بر شبکه اجتماعی دانش‌محور، معنی‌دار نیست. براساس این یافته، فرضیه سوم پژوهش نیز تأیید نشد.

آنچه از یافته‌های پژوهش حاضر بر می‌آید این است که ممکن است زیرساخت ابعاد آموزشی در سازمان بسیار ضعیف باشد. فقدان آشنایی با شبکه و قابلیت‌های آن مهم‌ترین عامل تضعیف و بازدارنده است که احتمالاً ناشی از شرکت نکردن مخاطبان در کارگاه‌های آموزشی است. این بخش از نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش بزرگی و امینی (Bozorgi & Amini, 2015) همسو است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش مراد ویسی و همکاران (Moradveisi et al., 2022)، در رابطه با بررسی نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران همسو بود که نتایج یادشده نشان داد فقدان برگزاری کارگاه‌های آموزشی در دانشگاه به‌منظور استفاده کارآمدتر از شبکه‌های اجتماعی علمی مهم‌ترین عامل بازدارنده در استفاده از این شبکه بود. تحلیل سؤالات مربوط به فرضیه چهارم نشان داد که ضریب مسیر بُعد فنی بر شبکه اجتماعی دانش‌محور، مثبت و معنی‌دار است بر این اساس فرضیه چهارم پژوهش تأیید شد. آنچه یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد این است که احتمالاً ساختار فنی (شبکه) قدرتمندی در سازمان وجود داشته باشد که هدف از آن اشتراک‌گذاری دانش، سازمان‌دهی اطلاعات، ایجاد دوستی، ایجاد حلقه مخاطبان، دنبال کردن، دنبال شدن، استناد و تعمیم، باز انتشار، همکاری کاری کارکنان، ابتکار و خلاقیت و خرد جمعی در سازمان و حرکتی فراتر از ثبت دانش و مستندات و ارتقای توانایی کارکنان مشارکت، طوفان فکری و خلق ایده جدید و نوآور، فضای پرسش‌وپاسخ و... ایجاد می‌کند تا کارکرد و قابلیت‌های شبکه را مدیریت کند و دانش به‌درستی سازمان‌دهی و ثبت شود و در اختیار مخاطبان قرار بگیرد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش جاچاک و کوماری (Jachak & Kumari, 2022)، در رابطه با بررسی تأثیر سایت‌های شبکه اجتماعی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه رابیشانکار شوکلا، هند همسو است که نتایج آن نشان داد هدف اصلی استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی مجازی اشتراک‌گذاری اطلاعات و کسب دانش است. نتایج پژوهش حاضر با همسو با نتایج پژوهش افراسیابی و همکاران (Afrasiabi et al., 2019) در رابطه با بررسی وضعیت مدیریت دانش در شبکه‌های اجتماعی در میان دانشجویان دانشگاه تهران است؛ به‌نحوی که نتایج پژوهش حاضر نیز همانند نتایج افراسیابی نشان داد که رویکرد اکثریت دانشجویان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی اشتراک‌گذاری مطالب است. نتایج پژوهش حاضر همچنین با پژوهش اناری، عاصمی و ریاحی‌نیا (Anari, Asemi & Riyahinia., 2013)، در رابطه با بررسی میزان استفاده از ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان همسو نیست و نتایج آن پژوهش نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی در روند به اشتراک‌گذاری دانش روبه پایین است که دلیل آن می‌تواند احتمالاً ناشی از جامعه آماری و نوع نمونه‌گیری و محل پژوهش متفاوت و تجربیات کم افراد و کارکنان در استفاده نادرست از شبکه‌های اجتماعی باشد و از دلایل مهم اشتراک نگذاشتن دانش در شبکه در راستای اهداف سازمانی نبودن دانش است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش امادی و ایوا (Amadi & Ewa, 2018) و کولان و ژاندزا (Kolan & Dzandza, 2018)، به‌ترتیب در رابطه با بررسی شبکه‌های

اجتماعی در عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه نیجریه ایالات پورت هارکورت و بررسی تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های غنا همسو نیست که احتمالاً ناشی از متفاوت بودن هدف این دو پژوهش با پژوهش حاضر می‌باشد. در تبیین دلالت این ناهمسویی می‌توان چنین استدلال نمود که شبکه اجتماعی که توسط دانشجویان در دانشگاه رازی مورد استفاده قرار گرفته است؛ یک شبکه اجتماعی عمومی بوده و شبکه اجتماعی تخصصی یا علمی نیست؛ لذا نمی‌توان انتظار داشت دانش جدید و نو در این شبکه به اشتراک گذاشته شود. تحلیل سؤالات مربوط به فرضیه پنجم نشان داد که ضریب مسیر فرهنگ‌سازمانی بر شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور، مثبت و معنی‌دار است. بر این اساس فرضیه پنجم پژوهش نیز تأیید شد. آنچه از یافته‌ها برمی‌آید این است فرهنگ‌سازمانی درست در سازمان یعنی ایجاد باورها و رفتارها، ارزش‌ها و فرضیات ذهنی مشترک افراد در سازمان یا طرز رفتار او در شبکه است. این فرهنگ‌سازمانی در شکل دادن رفتار کارکنان و ارتقا دادن و پیشرفت کار تیمی در سازمان و با اشتراک‌گذاری و تسهیم دانش، اعتماد به دیگران جهت اشتراک‌گذاری و به‌کارگیری دانش جدید و نوع به‌کاربران کمک می‌کند. هرچه فرهنگ‌سازمانی در شبکه قوی‌تر باشد اعتماد بیشتر و افکار ذهنی مشترک افراد که در جهت قدرت دادن و به جلو بردن خود شبکه کمک می‌کند به‌آسانی در سازمان اشتراک پیدا می‌کند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش نقی‌پور و همکاران (Naghypour et al., 2008)، همسو است. نتایج پژوهش حاضر همچنین با نتایج پژوهش هاشمی و همکاران (Hashmi et al., 2021)، همسو بود. نتایج پژوهش مذکور نیز همانند پژوهش حاضر، حاکی از آن بود که هنجار ذهنی و کنترل رفتاری درک‌شده تأثیر قابل‌توجهی بر قصد به اشتراک‌گذاری دانش دارد.

نتایج پژوهش کنونی نشان داد که طراحی مدل شبکه‌های اجتماعی دانش‌محور در کتابخانه‌های دانشگاهی ایران و نیل به این مدل، چهار بُعد ساختاری، محتوایی، آموزشی و فنی با واسطه و متغیر فرهنگ‌سازمانی بدون واسطه بر مدل نهایی طراحی شبکه اجتماعی دانش‌محور کتابخانه‌های دانشگاهی ایران تأثیرگذار است. در نتیجه علاوه بر در نظر گرفتن ابعاد کلاسیک، باید فرهنگ‌سازمانی و الزامات اجتماعی و انسانی را در طراحی چنین شبکه‌ای لحاظ نمود؛ تا بتوان پس از نیل به مدل مورد نظر، از این شبکه در جهت ارتقای دانش فردی کارکنان و به‌تبع آن دانش‌سازمانی استفاده نمود.

References

- Afrasiabi, M. S., Kowsari, M., Bashir, H., & Ebrahim abadi, H. (2019). Social Networks and Cultural Policies: A Survey on the Knowledge Management Status in Social Networks Used by Students at Top Universities of Tehran. *Cultural Studies & Communication*, 15(56), 71-90. <https://doi.org/10.22034/jcsc.2019.37354>
- Akbari Tabar, A. (2013). A study of social networks, a case study of Dore and U24 social

- networks. Tarbiat Modares University].
<https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/3f22524dd1ed736397259d2d9efa0609>
- Amadi, E. C., & Ewa, C. (2018). Social media networking and the academic performance of university students in Nigeria: A study of the Rivers State University, Port Harcourt. *International Journal of Innovative Scientific and Engineering Technologies Research*, 6(1), 24-31.
- Anari, F., Asemi, A., & Riyahinia, N. (2013). Using of social networking tools in sharing knowledge by librarians of University of Isfahan. *Journal of Knowledge Studies*, 6(20), 9-24. <http://sanad.iau.ir/fa/Article/1040897>
- Asgarian, M. (2009). Conceptualization of organizational culture. *Human development of the police*, 6(24), 23. <https://sid.ir/paper/132844/fa>.
- Bozorgi, A., & Amini, T. (2015). Examining the role of virtual social networks in scientific exchanges of librarians at public universities in Tehran. *Human Information Interaction*, 2(3), 13-23.
- Dastani, M. S., M.H. & Sharifi Moghadam, H. . (2019). The role of social networks in knowledge management. The first student research congress of Khorasan universities of medical sciences, <https://civilica.com/doc/817906/certificate/print/>
- Drucker, P. F. (2006). What executives should remember. *Harvard business review*, 84(2), 144.
- Hasanabadi, S., & Mosavi, D. F. (2019). Social Networks; Opportunities and Threats. *International Multidisciplinary Journal of Pure Life (IMJPL)*, 6(18), 209-238.
- Hashmi, F., Soroya, S., & Mahmood, K. (2021). Knowledge Sharing through Social Networking Sites (SNSs): A Study of Pakistani Research Students. *Information Development*, 39. <https://doi.org/10.1177/02666669211056926>
- Jachak, K., & Kumari, P. (2022). Effect of Social Networking Sites (SNSs) on the Post-Graduate students: A study of Pt. Ravishankar Shukla University, India. *Journal of Indian Library Association Now Available at <https://journal.ilaIndia.net/>*, 57(1), 146-155.
- Kolan, B. J., & Dzandza, P. E. (2018). Effect of social media on academic performance of students in Ghanaian Universities: A case study of University of Ghana, Legon. *Library Philosophy and Practice*, 0_1-24.
- Moradveisi, j., Panahi, S., & Sedghi, S. (2022). The role of social networks in the scholarly communication of students and faculty members of Iran University of Medical Sciences. *Journal of Health Administration*, 24, 47-57. <https://doi.org/10.52547/jha.24.4.47>
- Naghipour, M., Azadeh, F., Dargahi, H., Ghazi Mir Saedi, S., Hasanzadeh, M., & Khansari, J. (2008). Study of Organizational culture and Structure for implementation of Knowledge Management in Universities of Medical Sciences. *Payavard Salamat*, 2(3), 42-49.
- Saberi, S., Doroudi, F., & Hasanzadeh, M. (2019). Investigating the effect of technical components on the application of social networking in the Iran's academic libraries in the current and ideal status. *Library and Information Sciences*, 22(1), 122-147.
- Sadeghi, M. (2019). The Relation between Organizational Structure Dimensions and Knowledge Management on the Basis of Bukowitz and Williams Model (Case study: 15 Organizations in Shahrekurd). *Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge*, 2(1), 131-169.
- Vakili, S., & Reyhaneh, S. (2018). A study impact of organizational forgetting on implementing knowledge management. *Management Studies in Development and Evolution*, 27(89), 39-71.
- Zaree, A. B., M. K. . (2015). Effectiveness of social media in university libraries: a case study of Tehran public universities. . *Mehr Book*, 1718, 23. <https://sid.ir/paper/506744/fa>.